

دوو شینوار

کوقان ئیمسان یاسین

۱- ناووسکا گوندی بیی وچەند دیتەک

دەقەرە بەرێگارە ی ئیک زدهقەرین دیرینین کوردستانیە ب داروبارین خۆ و خەملاخویا جوان ب شکەفتین خۆ بین سروشتی رەنگە جەئ سەرئج راکیشانا مروقی بیت هەر ژکەفن، گوندی بیی ئیک ژوان گوندانە ئەقی دکەفتە دەقەرە ناقری ونزیکى ۲۵ کم یا ژناقەندا ئامیدی دویرە ول ساللا ۲۰۰۶ ئی ریک بو ئیکەم جار گەهەشتیە فی دەقەرئ ول سەر فی ریبی چەندین گوندین دی هاتینە ئاقەدانکر، گوندی بیی ئەوئ دکەفتە فی دەقەرئ خودانی سروشتەکی سەرئج راکیشە ومروق پی مەندەهوش دبیت، ناووسکا گوندی بیی دکەفتە روژناقایی گوندی، ل ناقەندا گرەکی ئاسی وبلند ب ناقی (دیوارئ قەلی) وئەف گرە گەلەک بیی ئاسی یە ب تنی بریئەکی مروق دشیئ ب سەرکەفت وناووسکی ببینیت، وها تیه هەلکولان دناف کەشرەکی جیولوجی ئاسی قە.

دەرئ ناووسکی

ناووسک پەیفەکا کوردی یە رەنگە رامانا وی ژ(ناف-سک) هاتیبیت ب رامانا دناقا کەقری دا یان ژئ دناف زکی کەقری دا، دزمانئ ئارامی دا ئەف پەیفە ژ قلیسە هاتیه ئانکو (قلایه) هاتیه، رامانا وی ژئ ژۆرەکا بچویکە کو پیرەک (رەهبان) تیدا پەرستنا ئایینی دکەن، دزمانئ عەرەبی دا دبیزنی (صومعە) وگەشتن ب رامانا وی بابەتەکی گرانه.

ناووسکا بیی هاتیه تو مارکن دپەر تووگا جەئ شوینوارئ ل عیراقئ ل ساللا ۱۹۷۰ ئی وئیکە ژشوینوارین دەقەرە ئامیدی، دەرگەهی ناووسکی دکەفتە لای روژهلەتی ب شینوارەکی ریک وپیک نه هاتیه دروستکر، بلندترین خال

لی ئەف بیردۆزە جەئ گەنگەشی یە، چونکی ب تنی لایئ قان ناووسکا بو لایەکی جوگرافی نینه، زیدەتر بولای روژئ یە، ئەقەژی وی دکەهینیت کو ئەف شینوارە کریستیانی یە، دیسان ئەف دەقەرە جەهکی سەرەکی بو بو هاتنا مەسیحیەتی ب تاییەت هاتنا قوتایی پیغەمبەر عیسا (مارساوہ) وئاقارنا دیرئ ل (دیرەشی)، ئەقەژی وی دکەهینیت کو پەیوەندیەک دناقەرە دیرا دیرەشی وناووسکا بیی هەیه، ب شینوارەکی گشتی ئەف دەقەرە دشیئ ببیتە دەقەرەکا گەشت وگوزاریئ ب دیمەنین خۆ بین جوان وشوینوارین خۆ بین دیرین کو ببیتە داها تەکی نەتەوہیی بو مللەتی.

ژیدەر:

- ۱- ریفەبەر یا شوینوارا: جەئ شوینوارئ ل عیراقئ، بەغدا، ۱۹۷۰.
- ۲- دیدارەک دگەل مەتران (رەبان قەس) مەترانئ ئامیدی وەهەقیرئ کو ژبی وی ۵۹ سالن ول کانئ دژیت.
- ۳- دیدارەک دگەل (محەمەد زەکی) خەلکی گوندی بیی یە، ژبی وی ۵۵ سالن ول کانئ دژیت.

دیمەنەکی ژناق ناووسکی دا

ئەف وينە ل ساللا ۱۹۵۲ يى ھاتىھ ھەلاندىن نمونەككى گۆسكى يە ل كوچكا شامى ژئەرشىفى بەريژ(نەديف محمد على)

۲- فى شوينوارى ئەمايى بنياسه؟

دەمى ئەم ل سەر شوينوارىن دەقەرەككى بابەتەكى بەلاڧ دكەين باھرا پتر جارا ئەم دەستىن خو ھەلدەين و ب لەز ئەم دگەھىنە سەر وان شوينوارا ئەقەين رۆژانە دەھىنە دىتن وەكى كەلە وپرا ومزگەفت وديرىن كەفن وئەم بزاقى دكەين كو قان شوينوارا بدەھىنە نياسىن وچەند بەرپەرەكا ژ كوقارەكى پى بخەملىين وب دىتنامە ئەو شوينوارىن مەزن ب تنى دىروكى دياردەكن ،رەنگە دەمى ئەم پرتەكا گۆسكەكى ببىين ئەم چ گرنكى پى نەدەين، ژبەر ھندى مە ئەف بابەتە پىشكىشى خويندەقانىن سيلاڧا رەنگىن كر كو چ جوداھى دناقبەرا شوينوارىن مەزن وبچويكا نىن بو زانىنا دىروك وشارستانىيەتا دەقەرئ.

ئەف گۆسكى ل بەر چاقىن ھەوھىين بەريژ ب تنى ئەو وينە ژئ ھاتىيە پاراستن وتا سالىن ھەشتى يادا ئەف گۆسكە وەكى ئەنتىكەيەك ھاتبوو پاراستن دناڧ كوچكا شاھادا ل سەرسنكى ل دۆر وان پىزانىنا ئەقەين دانەمرو پىرەمىرا دايە مە دبىژن:

دەمى قەكولىنا بنچىنى قەسرا مەلكى ل سەرسنكى ب كويراتيا (۴م) چەندىن گۆسك ھاتە دىتن و دناڧ قان گۆسكادا چەندىن ھەستىكىن مروڧا ھاتبوونە قەشارتن ،ئاھا ل قىرى پرسیارەك سەرھەلدەت و دبىژىت بۇچى ئەف گۆسكە ل گرى قەسرى ھاتبوونە قەشارتن؟ بو بەرسڧدانا قى پرسىارى پىدقى يە ئەم بزقرىنە ژىدەرىن دىروكى وئەم لايەنى جوگرافىي گرى بەرچاڧ كەين ئەگەر ئەم بەرى خو بدەھىنە گرى دى ببىن كو گرەكى بلندە وين ئاسىيە ژسى لايافە ب تنى ژلايى باشورى قە نەبىت كو ب شىوازەكى ئىكسەر يى ب گاروكى قە گرىدايە وئەف دياردە ھەر ژكەڧن تا نوکە يابەر دەوامە دەمى گورستان ل سەر گرین بلند ومەزن دھاتتە ئاڧاكرن وئەو لوتكا ژھەميا بلندتر مرى لى دھاتتە قەشارتن،بى گومان

بەردەوام تا سەردەمى ئەشكانى ل سەدا ئىكى بەرى زايىنى كو مريين خو دناڧ گۆسكادا دقەشارتن وگەلەك جارا پىدقەين وان دگەلدا دھاتتە قەشارتن وەكى چەك وزي وزيڧ....ھتە، و بيروباوهرين خەلكى ب وى چەندى دمكوم بوون كو ئەف مريە جارەكادى دى رايىت ژبەر ھندى خەلكى كوردستانى يى كەڧن ل سەر قى چەندى بەھرمەند ببوو كو مريا ب قى ستايلى قەشپرن.

ئەگەر ئەم بزقرىنە شىوازى قى گۆسكى كو درىژاھيا وى ب درىژاھيا مروڧەكى ناڧەرستە و ژ ناڧەرستى قە ئەف گۆسكە يى بەرفرەھىە بى گومان دى بىژىن ئەف گۆسكە يى سەردەمى مېتانى يە ئەگەر بەھت وھەقبەر كرنى دگەل وان گۆسكادا بکەين ئەقەين ل عينكاوھ وميسلى ھاتىنە دىتن كو دزقرنە سەردەمى ئاشورى ناڧەرست،ديسان كويراتيا چوار مەترا وى دگەھىنيت كو سەردەمەكى درىژ ب سەر گريدا چويە تا ئەف قەبارى ئاخى كەفتىە سەر ژبەر قى چەندى دى بىژىن دزقرىتە سەردەمى مېتانى ل ھزارا دوويى بەرى زايىنى.

ئەف دياردە ل باھرا پتر سەردەما بەرچاقىن مە دبىت وتا سەردەمى ئىسلامى ئەف دياردە يا بەردەوام بو ،ل دەقەرا مە ئەف شىوازى قەشارتنى ل گەلەك جھا دەرەكەڧىت وەكى دىرا سلتانە ل نەرەدنا دەمى مژوبلى كولانا بەر دەرگەھى وى گۆسكەكى مەزن لى ھاتە دىتن كو ھەستىكىن مروڧا دناڧدا ھاتبوونە قەشارتن ،ديسان دەمى كولانا بەتەنا نەعوسكا ل بامەرنى گەلەك ژقان گۆسكا ھاتتە دىتن وچ گرنكى پى نەھاتە دان!!

ديسان مە گوھ لى دبىت كو ئەف پرسىارە دھىتە كرن :مە گۆسكەك دىت كو ھەستىكىن مروڧا تىدا ھاتبوونە قەشارتن؟ وگۆسكى سەرسنكى ئىك ژ وان نمونايە، ئەف دياردە ل سەر دەمەكى ھاتىە ب رىڧەبرن كو زانايىن ئوروپى دبىژنى(سەردەمى مېتانى) قى مللەتى ل ھزارا دوويى بەرى زايىنى دەستەھلات ل دەقەرا مە كرىە وگەلەك رھىن شارستانى ل دەقەرا مە بەلاڧ كرىنە وشوینوارناسىن عەرەبپەرست ئەقى سەردەمى ب(سەردەمى ئاشورى ناڧەرست) دخەملىن !!وئەف تىتالە مابوو